

MEDLEMSRAPPORTERING FOR
Norsk Folkehjelp
For 2021

*”En av Etisk handel
Norges styrker er
flerpartssamarbeidet.”*

Til lesere av rapporten

Etisk handel Norge er et flerpartsinitiativ som gjør det mulig å møte komplekse og utfordrende problemstillinger virksomheter ikke kan takle alene. Den nye Åpenhetsloven setter krav til virksomheters aktsomhetsvurderinger, og de blir styrket gjennom gjensidig dialog med interessenter. Her spiller våre medlemsorganisasjoner en viktig rolle, både som part i Etiskhandel Norges flerpartssamarbeid og som part i aktsomhetsvurderingsarbeidet. Våre medlemsorganisasjoner bidrar med spisskompetanse og ressurser, ved å være pådrivere i rettighetsarbeid og politisk påvirkning, og ved å bidra til å styrke oppslutningen om etisk handel. I tillegg er organisasjonene forpliktet til å stille etiske krav i egne innkjøp.

Organisasjonene i Etisk handel Norge er ulike og har dermed også ulikt fokus. For eksempel er arbeidstakerorganisasjoners viktigste mål å styrke fagforeninger og arbeidstakers rettigheter, og i Etisk handel Norge kan de dele sin kompetanse om dette viktige temaet med andre medlemmer. Frivillige organisasjoner har verdifull kunnskap om lokale forhold i produsentland, de har lokale samarbeidspartnere, og de kan gjennomføre kampanjer for å skape bred oppmerksomhet. Arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner kan ta tak i problemstillinger medlemmene har felles og slik initiere prosjekter på vegne av mange Etisk handel Norge-bedrifter.

Denne rapporteringsmalen er laget slik at den skal kunne brukes av alle organisasjoner som er medlemmer i Etisk handel Norge. Den enkelte organisasjons rolle og fokus vil bestemme hvor detaljert de enkelte spørsmål kan besvares.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Henriette Killi Westhrin, Generalsekretær**

I over 20 år har Norsk Folkehjelp vært medlem i Etisk handel Norge, og vi setter pris på et godt samarbeid for å fremme forsvarlige arbeidsvilkår og bærekraftige miljøstandarder.

I 2021 fortsatte vi vårt arbeid for å styrke våre miljøforpliktelser. Etter at Norsk Folkehjelp ble miljøsertifisert i 2020, har vi jobbet for å forbedre våre kartleggingsverktøy og våre resultater. I 2021 utviklet vi våre kartleggingsverktøy slik at vi får inn data fra våre internasjonale programmer. Gjennom bedre oversikt over klimaavtrykk får vi redskaper for å bedre styre vår virksomhet i en mer bærekraftig retning. Våre målsetninger for klima- og miljøarbeidet er å redusere vår negative, og øke vår positive påvirkning på klima og miljø, spesifikt påvirkningen på klimagassutslipp; lokal forurensing av luft, vann og jord; og nedbryting av natur og naturressurser. Vi skal også analysere effekter av klimaendringer og miljøødeleggelser for mennesker og partnere vi jobber for, og jobbe basert på disse analysene.

For Norsk Folkehjelp er folks arbeidsvilkår mer enn en etisk standard for innkjøp, det er også en kamp vi kjemper med våre samarbeidspartnere i flere land. I 2021 var vår partnerorganisasjon i Ecuador, CNC-EA, med på å vinne en viktig seier. CNC-EA har hjulpet 1200 arbeidere ved den moderne slaverifabrikken Furukawa med å få kompensasjon for utbytting. Dette er den første saken der Ecuador anerkjenner slaveri i jordbruket, og denne suksesshistorien i kampen for forsvarlige arbeidsvilkår viser kraften som kan skapes når folk står sammen i kampen for rettferdighet.

I våre forberedelser til at Åpenhetsloven skal tre i kraft i 2022 er vi takknemlige for å ha Etisk handel Norge som en trygg og kunnskapsrik partner som hjelper å forberede oss til kravene den nye loven stiller. Vi har hatt stor glede av kurs og kunnskapsdeling. Etisk handel Norge gir viktig inspirasjon og kompetanse for at vi kan løfte våre standarder og rutiner i vårt arbeid på feltet.

Om organisasjonen

Organisasjonsnavn:

Norsk Folkehjelp

Type organisasjon:

Humanitær solidaritetsorganisasjon

Beskrivelse av organisasjonen:

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, kriseforebyggende trening og humanitær respons inkl. begrenset nødhjelp i prosjektland hvor vi er etablert. I Norge er fokusområder sanitet og redningstjeneste, solidaritets- og påvirkningsarbeid bl.a. med fokus på integrerings- og asylspørsmål. Norsk Folkehjelp har til enhver tid rundt 100 lag med ca. 12.500 medlemmer i Norge i tillegg til kollektive medlemmer under LO, og vi arbeider med ulike prosjekter i et 30-talls land over hele verden under parolen "Solidaritet i praksis".

Organisasjonens størrelse:

Antall ansatte:

2 550

Omsetning (NOK):

1 125 000 000

Land som omfattes av prioriterte programmer/prosjekter:

Latin-Amerika:

Colombia, Ecuador, Peru, Bolivia, El Salvador, Honduras, Guatemala og Cuba

Afrika:

Sør-Afrika, Mozambik, Angola, Zimbabwe, Rwanda, Sør-Sudan og Somalia

Midt-Østen og Sentral-Asia:

Palestina, Libanon, Irak, Syria, Yemen, Afghanistan og Tajikistan

Sørøst-Asia og Oceania:

Myanmar, Thailand, Kambodsja, Laos, Vietnam og Palau

Europa:

Bosnia-Herzegovina, Kosovo og Norge

Se <https://folkehjelp.no/her-jobber-vi> for mer detaljer om land og prosjekter

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: *Ivar Aamodt*

Tittel: *Controller logistikk*

Epost: *ivara@npaid.org*

Telefon: +47 9505 7740

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2002

Forankring i organisasjonen

Beskriv hvordan etisk handel er forankret i organisasjonen:

Navn og stilling på øverste leder med etisk handel som en del av sitt hovedansvar:

Henriette Killi Westhrin, generalsekretær

Strategier og langtidsplaner som omhandler etisk handel:

- Norsk Folkehjelps etiske standarder for innkjøp, investering og innsamling av midler
- Strategi 2019-2023

Se <https://folkehjelp.no/om-norsk-folkehjelp/sentralstyret-og-styringsdokumenter> for mer informasjon

Annet

- NF klima og miljøpolitikk med registrering under miljøordningen Miljøfyrtårn
- NF innkjøpsmanual
- Intern arbeidsgruppe for etikk og miljø

Se <https://folkehjelp.no/om-norsk-folkehjelp/etikk/miljo-og-klima>

Beskriv hva organisasjonen gjør for å kommunisere internt fokuset og innsatsen som følger av medlemskapet i Etisk handel Norge:

NF etiske standarder er tema i opplæring av ansatte som arbeider med anskaffelser i både personlig opplæring eller seminarer med tematikk innkjøp, leverandørkjede, etikk, miljø og korrupsjon. Rammeverk og verktøy diskuteres med praktiske eksempler for hvordan det er mulig å følge opp. For å hjelpe lokale landprogram har NF i tillegg identifisert noen typiske produkt- og tjenesteområder hvor vi ønsker at ansatte skal følge med basert på vurderinger rundt risiko for brudd. Alle våre landprogram er informert om programmenes eget ansvar i vurdering av risiko i lokale leverandørkjeder.

NF gir støtte til partnere vi samarbeider med om rettighetsbaserte prosjekter, hvor våre ansatte bidrar med innspill rundt temaer som utenlandske investeringer, landrettigheter, rett til organisering, miljø, korrupsjon og mer.

Andre deler av den globale organisasjonen introduseres til etiske standarder og får veiledning til å vurdere risiko ved sporadiske innkjøp.

Prioriterte aktiviteter/mål i rapporteringsåret

Aktiviteter:	Status/framdrift
	Prioritet gitt til handlingsplan og kartleggingsverktøy

Aktiviteter:	Status/framdrift
Lage opplæringsmateriell på miljørettet arbeid utfra ny retningslinje vedtatt i 2020	med instruksjoner for baseline. Sendt ut for baseline globalt, og vil bli fulgt av materiell og konkrete aktiviteter
Revidere og ferdigstille rutiner for oppfølging av avvik i praktisk innkjøpsarbeid mot etiske standarder	Påbegynt, men ikke ferdigstilt. Prioritet gitt til oppdatering av standarder og fornyet dialog rundt risikoverktøy som passer vår desentrale struktur
Ferdigstille risikoverktøy og implementere dette mot ledernivået i avdelinger og landprogram	Vurderinger pågående for å finne verktøy som kan dekke globale behov og desentral modell. Rådgiver EHN koblet med i vurderinger. Forventes avklart i 2022.
Revidere og forankre endringer i etiske standarder	Ferdig og godkjent fra sentralstyret. Viderefordelt internt og eksternt i ny form.

Prioriterte aktiviteter/mål for kommende rapporteringsår

Aktiviteter:
Implementere risikovurderingsverktøy etter endelig valg og godkjenning
Gjennomføre intern fagdag med fokus på etikk og miljøutfordringer i egen virksomhet
Ferdigstille oppdatert rammeverk rundt oppfølging etiske standarder
Ferdigstille opplæringsmateriell for både etisk og miljømessig oppfølging i organisasjonen

“Solidaritet i praksis - vi gjør det sammen!”

Photo: Flickr, ILO Better Work Programme

1. Styrking av rettigheter og oppslutning om etisk handel

Photo: Shutterstock

Styrking av arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon

Har organisasjonen i rapporteringsåret jobbet for å styrke arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljøhensyn eller antikorrupsjon utenfor Norge?

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste prosjekter/programmer/tiltak:

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
Kambodsja: Urfolkssamfunn fikk jorden sin tilbake	Vår partner Non-Timber Forest Products (NTFP) støtter lokalsamfunn i å gjennomføre retten til å bli konsultert i saker som berører dem og til forhåndssamtykke. NTFP samarbeidet med andre frivillige organisasjoner for å finne en løsning på en landkonflikt i en urbefolkningslandsby i Kuoy, hvis land hadde blitt tildelt to gruveselskaper. NTFP har bidratt med å: - gjennomføre landsbymøter for å informere om konsekvensene av gruvedrift - trene 25 folkevalgte representanter til å forhandle med myndigheter, selskaper og andre interessenter. - gi lokale myndigheter opplæring i de formelle kravene i den offentlige miljøkonsekvensvurderingen (EIA) - delta i nasjonale nettverk om utvinningsindustri. Som et resultat av disse prosessene ble urbefolkningen kjent med sine rettigheter om bruk og forvaltning av naturressurser, reiste sin sak i ulike fora og engasjerte seg for å få jorda tilbake. Til slutt gikk Miljøverndepartementet med på å returnere jorda til 231 berørte husstander.	☒ Diskriminering ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Miljø ☒ Korrupsjon
	Vår partner ANND (Arabisk NGO-nettverk for utvikling) jobber i 12 arabiske land med ni nasjonale nettverk og 23 frivillige organisasjoner. Ekstrem sosial og økonomisk ulikhet er vanlig i land i Midt-Østen, og mange land mottar eller er i forhandlinger om lån	☒ Diskriminering ☒ Lønn ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Korrupsjon

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
Midtøsten: Påvirkning av internasjonale finansinstitusjoner	<p>fra Det internasjonale pengefondet (IMF) og Verdensbanken (WB). IMF's og Verdensbankens retningslinjer hindrer ofte mottakerlandenes finanspolitiske rom for å håndtere ulikhet, snarere påvirker de sårbare sektorer og befolkninger negativt. ANND-nettverket har opprettet kommunikasjonskanaler og oppnådde regelmessige konsultasjoner med IMF og WB for å ta opp spørsmål knyttet til politikk for sosioøkonomiske ulikheter og lån. De har oppnådd økt inkludering av sivilsamfunnsaktører og større rom for dialog, også med ledelsen i IMF.</p>	
Libanon: Utenlandske hushjelpere fikk støtte	<p>I Libanon er det omtrent 250 000 utenlandske hushjelpere, hovedsakelig fra asiatiske og vestafrikanske land. De mangler grunnleggende rettigheter, og gjennom Kafala-systemet er deres opphold og arbeidstillatelse knyttet til en individuell sponsor. Mange organisasjoner har dokumentert hvordan systemet fører til overgrep, inkludert lav lønn eller manglende utbetaling av lønn, innesperring, lange arbeidsdager og verbal og fysisk mishandling. Systemet blir kritisert for å være en form for moderne slaveri, men er allment akseptert i det libanesiske samfunnet. Grunnet den økonomiske kollapsen har mange ikke lenger råd til hushjelpere, og et stort antall ble derfor kastet ut på gatene uten husly, inntekt eller mat. Anti-Racism Movement (ARM) er en lokal NGO som jobber for å sikre rettigheter for migrantarbeidere i Libanon. Sammen med andre organisasjoner bistod de arbeidsinnvandrere gjennom opplæring og aktiviteter, mobiliserte lokale aktivister som støttet deres sak, og utviklet informasjonskampanjer. De jobbet også for å få ambassader til å hjelpe migranter tilbake til hjemlandet. Fremskrittene er subtile, men viktige.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Tvangsarbeid ☒ Diskriminering ☒ Brutal behandling ☒ Lønn ☒ Arbeidstid ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp.

	Situasjonen til utenlandske hushjelper har nå mer fokus, og flere hushjelper har blitt evakuert av sine respektive ambassader.	
Myanmar: Ulovlig tømmerhogst hindret av lokale skogpatruljer	<p>Tiår med elendig forvaltning av naturressurser, kombinert med omfattende militarisering og korrupsjon, har satt Myanmar økosystemer under et enormt press. Omfattende hogst og gruvedrift har ført til jorderosjon, jordskred, vannforurensning og landran, som igjen har resultert i tap av levebrød i marginaliserte lokalsamfunn i hele landet. Siden 2011 har det vært gjort noen fremskritt for mer ansvarlig naturressursforvaltning, men militærkuppet i 2021 satte en stopper for det. Med fravær av forsvarlig styring og rettsikkerhet, øker ulovlig hogst og ødeleggelse av naturressurser.</p> <p>Vår partner ALARM (Advancing Life and Regenerating Motherland), har siden 2015 bidratt til opprettelsen av Community Forest (CF)-grupper i 22 landsbyer over hele Myanmar. De overvåker de skjøre økosystemene og rapporterer videre til ALARM. Etter kuppet har ALARM fortsatt å støtte disse gruppene og overvåkingen av naturressursforvaltningen, til tross for risikoen for politisk vold fra militærjuntaen, noe som har resultert i 16 rapporterte tilfeller av ulovlig hogst og gruvedrift.</p>	☒ Brutal behandling ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Miljø ☒ Korrupsjon
Palestina: Oppmerksomhet på norske finansaktørers investeringer i	<p>I mai lanserte Norsk Folkehjelp og Fagforbundet en ny kampanjeside om oljefondets investeringer på okkupert palestinsk område. Nettsiden er både på norsk og engelsk og viser at 64 selskaper i oljefondet har virksomhet som medvirker til brudd på folkeretten og menneskerettigheter. Funnene inngikk i den politiske debatten om revidering av oljefondets etiske retningslinjer under behandlingen av den årlige stortingsmeldingen om oljefondet.</p> <p>I september ble rapporten «Don't Buy</p>	☒ Diskriminering ☒ Brutal behandling

selskaper med virksomhet på okkupert palestinsk område.	into Occupation: Exposing the financial flows into illegal Israeli settlements» lansert på et internasjonalt webinar. Rapporten er et resultat av et samarbeid mellom 26 palestinske, regionale og europeiske organisasjoner. Rapporten ble brukt aktivt i påvirkningsarbeid overfor norske finansinstitusjoner. En engelsk nettside er også laget for rapporten: https://dontbuyintooccupation.org/	
---	---	--

Styrke oppslutningen om etisk handel

Har organisasjonen i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel:

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste tiltakene:

Tiltak	Beskrivelse
Seminar «Bidrar norsk næringsliv til menneskerettighetsbrudd i konfliktområder?» på Arendalsuka.	Seminaret «Bidrar norsk næringsliv til menneskerettighetsbrudd i konfliktområder?» ble arrangert på Arendalsuka i samarbeid med Fagforbundet, LO, Etisk Handel Norge og Støttekomiteen for Vest-Sahara. I panelet deltok Mark Taylor (Fafo), Kiran Aziz (KLP Kapitalforvaltning), Tore Myhre (NHO), Julie Lødrup (LO) og Erik Hagen (Støttekomiteen for Vest-Sahara). Panelet var innom flere temaer: bedrifters og staters ansvar i konfliktområder, hva KLP gjør i forhold til konfliktområder, arbeidstakers ansvar, veiledningsbehov hos bedrifter og tiltak som kan redusere risikoen for medvirkning til brudd på menneskerettigheter.

Tiltak	Beskrivelse
Utgivelse av rapporten «Folkeretten og næringsvirksomhet i konfliktområder»	<p>I desember ble rapporten «Folkeretten og næringsvirksomhet i konfliktområder» lansert på webinar, med representanter for Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), Etisk handel Norge og SVs fraksjon i Stortingets transport- og kommunikasjonskomité i panelet.</p> <p>Rapporten er utarbeidet av Mads Harlem (advokatfirma Nordhus & Aarø) og Mark B. Taylor (Fafo) og er resultat av et samarbeid mellom LO, Fagforbundet og Norsk Folkehjelp.</p> <p>Rapporten gir en oversikt over de viktigste reglene som finnes internasjonalt om næringslivets overholdelse av folkeretten i konfliktområder og hvordan disse reglene er gjennomført i norsk rett. Rapporten kommer i kjølvannet av flere eksempler på situasjoner hvor norske selskaper og offentlige innkjøpere kan ha bidratt til brudd på reglene om beskyttelse av sivile i krig og konflikt. En kronikk om rapportens innhold ble publisert i Klassekampen samme dag som lanseringen.</p>

Deling av kompetanse og erfaringer

Har organisasjonen i rapporteringsåret delt kunnskap om eller erfaringer med etisk handel med bedrifter eller andre organisasjoner?

Ja

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse

Se eksempler over på gjennomførte eksterne aktiviteter. I tillegg deltar NF i felles nettverk for miljøutfordringer mellom de store humanitære organisasjonene i Norge.

2. Oppfølging av leverandører og samarbeidspartnere

Forankring av etiske krav hos leverandører og samarbeidspartnere

Oppgi en nettsadresse til organisasjonens retningslinjer for etisk handel, eller legg dem ved:

<https://folkehjelp.no/om-norsk-folkehjelp/etikk/etiske-standarder>

Beskriv hvordan kravene i retningslinjene blir formidlet til organisasjonens leverandører og samarbeidspartnere:

Etiske standarder inkluderes i større anbud med skriftlig aksept hvor det er rimelig å forvente at leverandører har forståelse og oversikt over eget arbeid og underleverandører. Fokus på forhold som korrupsjon og miljø med definerte retningslinjer og varslingskanaler rundt samarbeidsforholdet med både partnere, leverandører og egne ansatte.

Markedsavdeling sjekker bakgrunn og motivasjon før aksept av donasjoner eller sponsorkontrakter dersom det er sannsynlighet for brudd på våre standarder eller andre uetiske forhold hos donor.

Screening av nye leverandører og samarbeidspartnere

Beskriv hvordan organisasjonen innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører og samarbeidspartnere velges:

Alle større leverandører har krav til å fylle i NF leverandørskjema, hvor referanse til våre etiske retningslinjer, og vår tilgang til å foreta uanmeldt revisjon eller la eksterne interessenter foreta dette på våre vegne, er beskrevet.

Markedsavdelingen har innført kontroll med alle donasjoner eller samarbeidsavtaler over kr. 10.000, og fondsmegler er gjort kjent med krav til forvaltning av NFs frie midler.

Mer formalisert kartlegging av nye donorer og partnere til våre prosjekter for å vurdere risiko og forbedringspotensialer med NF partnerskap.

Oversikt over eksisterende leverandørkjede

Beskriv hva organisasjonen har gjort for å kartlegge risiko for brudd på retningslinjene for etisk handel til de viktigste varer og tjenester som kjøpes inn?

Mye av våre løpende innkjøp gjøres lokalt og er små i omfang. Med veldig ulike leverandører for dette legges det vekt på å sikre mot risiko i følgende prioriterte leveranseområder:

- Tekstil-, beskyttelses- og arbeidsuniform artikler,
- Profileringsartikler,
- Vakt-, rengjørings- og vedlikeholdstjenester,
- Trykk- og distribusjonstjenester,
- Lokale konstruksjons- og byggetjenester,
- Hotell- og konferanseleveranser
- Lokalt vurderte risikoleverandører i enheter utfra etiske standarder.

Innen disse områder skal det normalt sjekkes for arbeidsforhold, tariffønn/avtaler og andre forhold i leveransekjeden via leverandørskjema og opplysning om hvilke etiske standarder de følger i forespørsler mv.

I tillegg gjør vårt prosjektarbeide at vi har fokus på norske investeringer og handelsrelasjoner i utlandet med tanke på bl.a. land- og ressursrettigheter.

Hvis kartlagt, beskriv de viktigste utfordringene som er identifisert. Beskriv spesielt:

Hvilke produsentland som anses å være knyttet til høyest risiko:

Kina, Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam, Thailand, Tyrkia, Zimbabwe, Kenya, Sør-Afrika og India i tillegg til latin-amerikanske leverandører rundt prosjekter i Colombia/Ecuador.

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

HMS, lønn/arbeidstid, barnarbeid, organisering- og forhandlingsrett, korrupsjon og inhumane arbeidsforhold. Mer fokus også på miljøsdelen i innkjøp og risiko for konsekvenser i kjeden.

Tiltak for å redusere risiko og oppnå forbedringer

Beskriv hvilke tiltak organisasjonen har gjennomført for å redusere risikoen for brudd på retningslinjene for etisk handel og bidra til forbedringer:

- Intern kompetansebygging av ansatte involvert i innkjøp og prosjektimplementering
- Innlemmelse av etiske standarder i større anbud, kontrakter og avtaler
- Bevisstgjøring av ansatte, lokallag og lokale innkjøpere på riskovurdering
- Påvirke og vurdere leverandører involvert i investerings- og innsamling av midler
- Videreutviklet retningslinjer og innlemmet miljøaspekter som vesentlig del av kravene

Kontakt:

Norsk Folkehjelp

Ivar Aamodt

ivara@npaid.org

+47 9505 7740